

Arbeids- og administrasjonsdepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Saksnr: 2001/128

Dato: 30. januar 2002

■ **Høring - Lovforslag om gjennomføring av EØS-regler som svarer til Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/46/EF og 2000/28/EF om utstedere av elektroniske penger**

Konkurransetilsynet viser til Arbeids- og Administrasjonsdepartementets brev av 4. januar 2002, og Finansdepartementets høringsbrev av 13. desember 2001. Høringsbrevet omhandler adgangen til å starte opp og utøve virksomhet som utsteder av elektroniske penger og tilsyn med slik virksomhet. Formålet med de to ovennevnte direktivene er å samordne og harmonisere EØS-landenes lover og bestemmelser på området. Tilsynet ser positivt på at direktivet gjennomføres i norsk rett, men ønsker å belyse noen konkurransemessige problemstillinger ved ordningen.

Konkurransetilsynets merknader

I utkastets § 1-1, 3. ledd blir elektroniske penger definert som en ”pengeverdi representert ved en fordring på utstederen som

1. er lagret på et elektronisk medium,
2. er utstedt etter mottak av midler som ikke har lavere verdi enn den utstedte pengeverdi og
3. er anerkjent som betalingsmiddel av andre foretak enn utstederen.”

Punkt 2 i definisjonen innebærer blant annet at brukerstedene ikke kan ta et gebyr av kortbrukeren som medfører ekstra utlegg i forhold til betaling med kontanter.

Inntjeningen ved å utstede elektroniske penger kan etter tilsynets syn skje på to måter. Det ene er at utstederen kan plassere de forhåndsinnbetalte pengene i en rentebærende plassering. Dette vil føre til en gevinst fram til fordringshaveren bruker beløpet. Det andre er at utsteder kan kreve et gebyr fra brukerstedene ved bruk av elektroniske penger. Tilsynet er skeptisk til sistnevnte inntjeningsform.

Elektroniske penger kan ha ulike anvendelser, for eksempel som betaling for varer over Internett, betaling for seerrettigheter i tv eller betaling i kortterminaler. Det er spesielt den sistnevnte anvendelsen, bruken i kortterminaler på salgsstedet, vi har merknader til.

Bruk av elektroniske kort i betalingsterminaler

For å kunne tilby elektroniske penger som betalingsmiddel på linje med betalingskort, kreves det store investeringer i oppgradering av betalingsterminaler og lignende, for at de også skal godta kort som ikke er knyttet til en bestemt konto. De store investerings-

kostnadene gjør det lite sannsynlig at denne anvendelsen av elektroniske penger vil være særlig utbredt før andre kortselskaper finner det nødvendig å oppgradere terminaler til også å lese slike kort. Tilsynet finner likevel på dette tidspunkt å påpeke noen konkurransemessige problemstillinger ved en slik ordning.

Som nevnt ovenfor innebærer punkt 2 i § 1-1, 3. ledd, definisjonen av elektroniske penger at kostnadene brukerstedene påføres ved bruk av et elektronisk pengekort (pengekort) ikke kan veltes over på den enkelte pengekortbruker. Dette resulterer i at brukerstedene må kalkulere kostnadene ved innføringen og bruken av dette systemet inn i sine driftskostnader. Resultatet blir at alle kundene må betale for bruken av slike kort, uansett om de bruker pengekort eller ikke. Dette forårsaker en krysssubsidiering av pengekortbrukere på bekostning av kunder som betaler kontant eller med bankkort. Kundene får derfor ikke insentiver til å velge den mest effektive betalingsmåten.

Det er i hovedsak to markeder som blir påvirket av bruken av pengekort i butikker. Dette er konkurransen mellom brukerstedene og konkurransen mellom de ulike korttypene. Konkurransen mellom de ulike brukerstedene vil etter vår oppfatning ikke bli påvirket i vesentlig grad, selv om brukerstedene må kalkulere kostnadene ved bruk av pengekort inn i prisen på alle varene. Dette er også i samsvar med Kommisjonens avgjørelse i Visa International (OJ L293 10.11.2001). Derimot kan konkurransen mellom kortselskapene påvirkes i en positiv retning dersom kostnadene ved bruk av kortet synliggjøres for kundene. Pengekort vil sannsynligvis ikke bli innført hvis brukerstedene tar et gebyr av kortbrukeren ved bruk av kortet. Dersom trusselen om at brukerstedet kan velte kostnaden over på kortbrukeren er til stede, kan det gi utsteder insentiver til ikke å kreve gebyr fra brukerstedene. Dette kan føre til bedret konkurranse mellom kortutstederne og et mer effektivt betalingssystem.

Konkurransetilsynet ser at ordningen vanskelig kan gjennomføres dersom kortbrukerne blir belastet med gebyrer ved bruk. En måte å begrense effekten av de uheldige virkningene av ordningen er å regulere kortutstederne mulighet til å ta gebyrer av brukerstedene.

Generelle merknader

En fordel med elektroniske penger, i forhold til kontobaserte kort, er at administrasjonen omkring kontoføringen og mengden informasjon som sendes mellom banken og bankkundene minimeres. Teknikken innebærer at behovet for en sentral datakapasitet og kommunikasjonsinnretninger minskes. Dette gjør at kostnadene per transaksjon kan reduseres i forhold til betaling med kontobaserte kort. Elektroniske penger kan derfor bli et konkurransemessig alternativ til kontante betalinger i framtiden.

Konkurransetilsynet har ingen øvrige merknader til forslaget.

Finansdepartementet har i sitt oversendelsesbrev bedt om at merknader som overstiger én side også sendes på e-post til christoffer.bergene@finans.dep.no. For å forenkle den videre saksbehandlingen i Arbeids- og administrasjonsdepartementet vil kopi av dette brevet bli oversendt departementet med e-post i dag.